

Finansklagenemnda Person

Uttalelse FinKN-2017-228

10.5.2017

Trafikkforsikringsforeningen

Bilansvar

Fotgjenger krysset fylkesvei – grovt uaktsomt – avkortningsgrad – bal. § 7, første ledd.

Klager ble påkjørt av en bil mens han var i ferd med å krysse en fylkesvei til fots for å komme til bussholdeplassen. Selskapet varslet om avkortning med inntil 50 % og det var tvist både om skyldgraden og avkortningens størrelse. Nemnda uttalte at forholdet måtte anses som grovt uaktsomt og at vilkårene for avkortning forelå. Mht. avkortningens størrelse bemerket nemnda at skadens omfang hadde blitt tillagt økende betydning i nyere rettspraksis. Dette tilsa at en avkortning med inntil 25 % måtte være et riktigere utgangspunkt for vurderingen. Etter nemndas syn måtte en endelig fastsettelse av avkortningens størrelse utstå til klagers skaderelaterte vmi var bragt på det rene og selskapet var kjent med klagers øvrige erstatningskrav.

Saksfremstilling

Klager (f. 1966) ble påkjørt av en bil 11.12.14, ca. kl. 15.30, da han krysset en fylkesvei for å komme til bussholdeplassen på den andre siden av veien. Det var en fotgjengerovergang ca. 100 meter lenger frem.

Bilisten, som kjørte på forsikrede, forklarte i politiavhør 19.12.14:

... Det var mye trafikk på stedet, han fikk mye motlys slik at sikten var dårlig, det var i tillegg relativt mørkt. Han kjørte i ca 40 km i timen, det var ikke fort og han fulgte trafikken.

Brått så var det en mann like foran mistenkte. Han var litt til venstre for mistenkte og midt i vegen, mistenkte klarte ikke å se han fra høyre eller venstre. Det er ingen fotgjengerfelt på stedet. Det er dobbel sperrelinje mellom kjørefeltene. Det er ikke forventet at det kommer folk i kjørebanelen. Alt skjedde veldig fort ...

Det fremgår av politidokumentene at bilen antas å ha hatt en hastighet på mellom 50 og 60 km/t, at lysforholdene sannsynligvis gjorde det vanskelig å se en mørkt kledd person som gikk langs veien pga. skumringen, særlig fordi klager hadde en mørk fjellvegg bak seg, og den omstendighet at klager krysset veien bak et trafikkskilt trolig medførte at han var vanskeligere å oppdage. Straffesak mot bilføreren er henlagt pga. bevisets stilling.

Det foreligger betydelig medisinsk dokumentasjon, men det er foreløpig ikke innhentet spesialisterklæring om omfanget av den varig medisinske invaliditet (vmi) som klager ble påført ved ulykken. I klagen heter det at han pådro seg ryggmargsskader som har medført delvis lammelse i armer og bein. Av en tverrfaglig rapport fra Sunnaas sykehus, 2.6.15, fremgår at klager fikk påvist frakturer i ansikt, frontal kraniefraktur og intrakranielle blødninger, og at det er tilkommet noe redusert korttidshukommelse, må lete etter ord og er mer snakkesalig.

Selskapet har varslet avkortning med inntil 50 % pga. grov uaktsomhet.

Klager har i det vesentlige anført at det i lys av rettspraksis er tvilsomt om hans handlemåte overstiger den nedre grensen for uaktsomhet. Det er i alle tilfeller ikke tale om grov uaktsomhet, se Rt.1969 s. 51, Rt. 1974 s. 813 og Rt. 2004 s. 499. Å gå over en oversiktlig tofeltsvei er ikke et

markert avvik fra forsvarlig handlemåte, særlig når det er vanlig at veien krysses her. Saksforholdene avviker fra de som ligger til grunn for avgjørelsen i HR-2016-1464-A hvor avkortningen ble satt til 50 %. I den saken gikk skadelidte mot rødt lys over en høytrafikkert vei i Oslo Sentrum. Avgjørelsen i LH-2013-107909 taler mot avkortning med 50 %. I den saken utviste skadelidte en høyere grad av uaktsomhet.

Etter HR-2016-1464-A, avsnitt 6 er skadeomfanget et sentralt moment ved fastsettelsen av avkortningsprosenten. Klagers skader er omfattende. Han har som følge av ulykken et stort behov for pleie- og omsorgstjenester. Avgjørelsene i Rt. 2015 s. 141 og Rt. 2014 s. 1192 har overføringsverdi fordi de viser at det er skadelidtes klanderverdige opptreden som er styrende for avkortningen, jf. avkortninger med henholdsvis 30 og 20 % i tilfeller hvor skadelidte hadde vært klart alkoholpåvirket i tillegg til andre forhold. I lys av at skyldgraden er en avkortning med 50 % for høy.

Selskapet har til støtte for sitt syn vist til avgjørelsene i LB- 2015-15652 og LH-2013-107909, der avkortningen ble satt til 30 %. De faktiske forholdene i saken tilsier en høyere avkortningsgrad og 50 % er passende.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Etter bal. § 7 første ledd kan en skadelidts erstatningskrav avkortes om han eller hun har medvirket til skaden. Avkortning forutsetter imidlertid at skadelidte er mer enn lite å legge til last. Selskapet har lagt til grunn at klager utviste grov uaktsomhet da han krysset fylkesveien utenfor fotgjengerovergangen, mens skadelidte mener handlemåten ikke overstiger den nedre grensen for uaktsomhet. Nemnda er enig med selskapet i at skadelidtes handlemåte avviker fra det normale på en markert måte og må rubriseres som grovt uaktsomt. Det finnes en fotgjengerovergang 100 meter lenger frem, det var relativt mørk – påkjørselen fant sted 11.12.14, ca. kl. 15.30 – og klager var mørkt kledd. I tillegg hadde han en mørk skråning bak seg. I tillegg gikk han ut i veien bak et trafikkskilt. Nemnda kan ikke se at det endrer vurderingen av handlemåten at andre, slik klager har anført, benytter samme "snarvei". På den annen side mener nemnda at det er tale om en grov uaktsomhet i nedre sjikt.

Det følger av bal. § 7 første ledd annet punktum at "(a)vgjerda skal rette seg etter åtferda på kvar side og tilhøva ellers". "Åtferda" viser til graden av årsakssammenheng og skyld i skaden. Forholdene på hver side skal vurderes mot hverandre for å finne frem til en rimelig avkortning. I denne vurderingen må det også tas hensyn til at en reduksjon av erstatningen ikke må hindre effektiviteten til trafikksikringsdirektivene som er en del av norsk rett, se Rt. 2008 s. 453 avsnitt 52.

Henvisningen til "tilhøva ellers" i bestemmelsen går etter forarbeidene på at skadelidte bør få en sosialt forsvarlig dekning av sin skade, se Rt. 2005 s. 887 avsnitt 38.

Selskapet har uttalt at det vil avkorte med inntil 50 %. Nemnda peker på at skadenes omfang ennå ikke er vurdert av sakkyndige spesialister. I lys av at klagers skyldgrad ligger i nedre sjikt av grov uaktsomhet og det som er opplyst i den tverrfaglige rapporten fra Sunnaas sykehus, juni 2015, mener nemnda at avkortning med 50 % er et for høyt utgangspunkt. Nemnda viser til at i nyere rettspraksis er skadens omfang blitt tillagt økende betydning, og mener av den grunn at avkortning med inntil 25 % er et riktigere utgangspunkt. Nemnda kan ikke se at prevensjonshensyn spiller nevneverdig rolle. Etter nemndas syn må imidlertid endelig fastsettelse av avkortningens størrelse utstå til klagers skaderelaterte vmi er bragt på det rene og selskapet er gjort kjent med klagers øvrige erstatningskrav.

Klager har vist til at skadevolders forhold også bør vektlegges. Det er nemnda i utgangspunktet enig, men nemnda kan ikke se at den omstendighet at skadevolder ikke hadde bilforsikring kan vektlegges. Ut fra det som ellers er kjent fra undersøkelsene etter påkjørselen, kan nemnda ikke se at det er forhold på skadevolders side av betydning for avkortningens størrelse.

Uttalelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold i at erstatningen kan avkortes, men nemnda tar ikke stilling til avkortningsprosenten slik saken står.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Mildrid Felland (selskapsrepresentant), Gro Farestedt (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Ingebjørg Kiil (forbrukerrepresentant)